

Name: _____

Class: _____

Section: _____

Date: __/__/__

Marks: __/100

અનુપ્રાસ

Alliteration • Std 5 Grammar

GSEB ધોરણ ૫ • Literary Layer • એક અક્ષર નો જાદૂ

Easy level

35 min

8 Exercises

Std 5

100 marks

નિયમ (The Rule)

અનુપ્રાસ

અનુપ્રાસ એ એક જ અક્ષર ની પુનરાવૃત્તિ થી થાય - "કાળી કાળી રાત", "ગીત ગીત માં." પ્રકાર: (૧) શબ્દાનુપ્રાસ - શબ્દ પુનરાવર્તન, (૨) અક્ષરાનુપ્રાસ - અક્ષર. કાવ્ય + ગીત + બાળગીત માં વ્યાપક ઉપયોગ.

મુખ્ય મુદ્દો (Key Concept)

એક અક્ષર નો જાદૂ

ઉદાહરણો (Examples) - 5 Cases

1 કાળી કાળી રાત

→ ક નો અનુપ્રાસ

2 મધુર મધુર

→ મ નો અનુપ્રાસ

3 તારા તારા આકાશ

→ ત નો અનુપ્રાસ

4 પાન પાન માં ફૂલ

→ પ નો અનુપ્રાસ

5 રંગ રંગ ની હોળી

→ ર નો અનુપ્રાસ

Pattern Recognition

આ ઉદાહરણો માં એક અક્ષર નો જાદૂ નો pattern જુઓ. દરેક case માં શું common છે? Practice કરી ને identify કરવાનું શીખો.

યાદ રાખવા જેવું (Remember)

આ વ્યાકરણ ના નિયમ ને રોજ 3 વખત વાંચો. ઉદાહરણો સાથે જોડી રાખો. દરરોજ ની writing માં apply કરો.

1 ઓળખો (Identify) 5 marks • 4 min

નીચે દિ ગયેલા શબ્દો નો પ્રકાર/category ઓળખો:

1. કાળી કાળી રાત

2. મધુર મધુર

3. તારા તારા

4. પાન પાન

5. રંગ રંગ

2 પ્રકાર બતાવો (Classify) 5 marks • 4 min

આ શબ્દો કયા પ્રકાર ના છે?

1. તારા + અનુપ્રાસ

2. મીઠું + અનુપ્રાસ

3. ધીમે + અનુપ્રાસ

4. જલદી + અનુપ્રાસ

5. પાણી + અનુપ્રાસ

3 ખાલી જગ્યા (Fill Blanks) 5 marks • 4 min

યોગ્ય શબ્દ થી ખાલી જગ્યા પૂરો:

1. _____ (ક નો અનુપ્રાસ)

2. _____ (મ નો અનુપ્રાસ)

3. _____ (ત નો અનુપ્રાસ)

4. _____ (પ નો અનુપ્રાસ)

5. _____ (ર નો અનુપ્રાસ)

4 પ્રયોગ કરો (Apply) 5 marks • 5 min

નીચે દિ ગયેલા concept (એક અક્ષર નો જાદૂ) નો ઉપયોગ કરી ને 3 વાક્ય બનાવો:

---

5 MCQ - Multiple Choice 5 marks • 4 min**Q1. "કાળી કાળી" એ?**

- (a) ઉપમા (b) રૂપક
(c) અનુપ્રાસ (d) યમક

Q2. "મીઠું મીઠું" એ?

- (a) ઉપમા (b) રૂપક
(c) અનુપ્રાસ (d) યમક

Q3. અનુપ્રાસ થી શું?

- (a) લય (b) ગૂંચ
(c) ખોટું (d) નકામા

Q4. અનુપ્રાસ ક્યાં વાપરાય?

- (a) કાવ્ય (b) ગીત
(c) બાળગીત (d) બધાં

Q5. અનુપ્રાસ ની વ્યાખ્યા?

- (a) શબ્દ (b) અક્ષર પુનરાવર્તન
(c) સંખ્યા (d) કોઈ નહીં

6 જોડી (Match) 5 marks • 3 min**Gujarati Word****Type/Category**

1. કાળી કાળી	A. ૨
2. મધુર મધુર	B. ૫
3. તારા તારા	C. ૮
4. પાન પાન	D. ૫
5. રંગ રંગ	E. ૬

7 સાચું/ખોટું (True/False) 5 marks • 3 min

1. "કાળી કાળી રાત" - ૬ નો અનુપ્રાસ	☐ T ☐ F
2. "મધુર મધુર" - ૫ નો અનુપ્રાસ	☐ T ☐ F
3. "તારા તારા આકાશ" - ૮ નો અનુપ્રાસ	☐ T ☐ F
4. "પાન પાન માં ફૂલ" - ૫ નો અનુપ્રાસ	☐ T ☐ F
5. "રંગ રંગ ની હોળી" - ૨ નો અનુપ્રાસ	☐ T ☐ F

8 પ્રયોગ (Application) 5 marks • 5 min

આ topic (અનુપ્રાસ) નો ઉપયોગ કરી ને એક ફકરો લખો:

શું તમે જાણો છો? (Did You Know?)

- ! આ વ્યાકરણ નો concept (એક અક્ષર નો જાદુ) સંસ્કૃત આધારિત છે.
- ! આ rule દરરોજ ની વાતચીત માં વપરાય - સહજ ભાષા!
- ! આ topic Std 6+ માં વધારે વિગતે આવશે.

સામાન્ય ભૂલો (Common Mistakes)

✗ અનુપ્રાસ = યમક	✓ યમક અલગ (શબ્દ પુનરાવર્તન)
✗ અનુપ્રાસ બધે વાપરવો	✓ કાવ્ય માં યોગ્ય
✗ અનુપ્રાસ = ભૂલ	✓ કાવ્ય નો ભાગ

Cross-Curricular Connections

- > **Music:** ગીત માં લય
- > **Poetry:** કાવ્ય માં મધુરતા
- > **Children songs:** બાળગીત માં

Bonus Challenge (+5 marks)

આ વ્યાકરણ નો ઉપયોગ કરી ને એક નાની વાર્તા લખો (૫-૭ વાક્ય). દરેક વાક્ય માં આ rule વાપરો.

ચર્ચા પ્રશ્નો (Discussion Questions)

- Q1.** એક અક્ષર થી શરૂ ૩ શબ્દો નું વાક્ય બનાવો.
- Q2.** આ વ્યાકરણ રોજિંદા જીવનમાં ક્યાં વપરાય?
- Q3.** આ rule તમે ક્યા ઉદાહરણ માં વાપર્યું?

Project Ideas (Extended Learning)

- P1:** આ topic વિશે ૧ chart બનાવો - rule + examples
- P2:** આ વ્યાકરણ ના ૧૦ examples એક notebook માં લખો
- P3:** આ rule વાપરી ને એક નિબંધ લખો

Reading Recommendations

NCERT Std 5 Gujarati Grammar textbook

"અનુપ્રાસ" પર online videos જુઓ

balgujarati.com/std5/grammar/

Self-Evaluation Rubric

Criteria	Excellent (4)	Good (3)	Avg (2)	Need Practice (1)
Rule Understanding	☐	☐	☐	☐
Identifying Examples	☐	☐	☐	☐
Application Skills	☐	☐	☐	☐
Writing Practice	☐	☐	☐	☐

✓ ANSWER KEY - All 8 Exercises

Exercise 1 - Identify (5 marks):

1. કાળી કાળી રાત → ક
2. મધુર મધુર → મ
3. તારા તારા → ત
4. પાન પાન → પ
5. રંગ રંગ → ર

Exercise 2 - Classify (5 marks):

1. તારા + અનુપ્રાસ → તારા તારા આકાશ
2. મીઠું + અનુપ્રાસ → મીઠું મીઠું પાણી
3. ધીમે + અનુપ્રાસ → ધીમે ધીમે ચાલ
4. જલદી + અનુપ્રાસ → જલદી જલદી આવ
5. પાણી + અનુપ્રાસ → પાણી પાણી ઝરણાં

Exercise 3 - Fill (5 marks):

1. કાળી કાળી રાત
2. મધુર મધુર
3. તારા તારા આકાશ
4. પાન પાન માં ફૂલ
5. રંગ રંગ ની હોળી

Exercise 4 - Apply (5 marks):

(Personal - apply rule correctly)

Exercise 5 - MCQ (5 marks):

1. Q1 → (c) અનુપ્રાસ
2. Q2 → (c) અનુપ્રાસ
3. Q3 → (a) લય
4. Q4 → (d) બધાં
5. Q5 → (b) અક્ષર પુનરાવર્તન

Exercise 6 - Match (5 marks):

1. 1 → E (ક)
2. 2 → D (મ)
3. 3 → C (ત)
4. 4 → B (પ)
5. 5 → A (ર)

Exercise 7 - T/F (5 marks):

1. True
2. True
3. True
4. True
5. True

Exercise 8 - Application (5 marks):

(Personal - paragraph applying rule)

Total: 40 marks + Bonus 5 = 45 (Self-Eval: 16 separate)

MEMORY TRICKS (યુક્તિ)

- નિયમ ૩ વખત મોટેથી વાંચો - અવાજ થી યાદ રહે
- દરેક ઉદાહરણ ને નોટબુક માં લખો - હાથ થી યાદ રહે
- Pattern સમજો - ભૂલ ઓછી થાય
- દરરોજ ૫ નવા examples બનાવો - practice વધે

PRO TIPS (પેરન્ટ્સ + ટીચર્સ માટે)

- બાળક ને rule ની practice કરાવો - daily ૧૦ મિનિટ
- આ topic (એક અક્ષર નો જાદુ) રોજિંદા વાક્યો માં દર્શાવો
- ભૂલો ધીરજ થી સુધારો - ગુસ્સો ન કરો
- Examples બાળક ની ઉંમર પ્રમાણે વધારતા જાઓ

CERTIFICATE OF COMPLETION**સફળતા પ્રમાણપત્ર**

This is to certify that

(Student Name)

has successfully completed

અનુપ્રાસ (Alliteration)

Std 5 Grammar - Literary Layer • GSEB Aligned

Parent / Guardian

Teacher / Date